

De achterhaalde spelling van Are Meijer

Het Groninger Westerkwartier heeft er een dichter bij: Are Meijer is zijn naam. Een dichter die -te oordelen naar zijn poëzie- een onbezorgde jongensjeugd lijkt te hebben gehad. En zich dat later realiseert en die jeugd terug probeert te grijpen in poëzie. We hebben het over de gedichtenbundel *Lösloatn*.

Door **Ton Kolkman**

Het beeld van de vervlogen jeugd is de vlieger in het eerste gedicht van de bundel. De vlieger die opgelaten werd, meegerukt werd door de wind en niet weerkwam:

VLIEGER // Toen ik klein was / acht of neegn / heb k n vlieger op / vejoadag kreegn // de mooiste kleurn / de langste steert / die vlieger was mij / alles weerd // Ik liet hum op / wiend gingtekeer / ik mos hum l↳sloatn // kwam niet weer

Als laatste gedicht van de eerste afdeling lezen we:

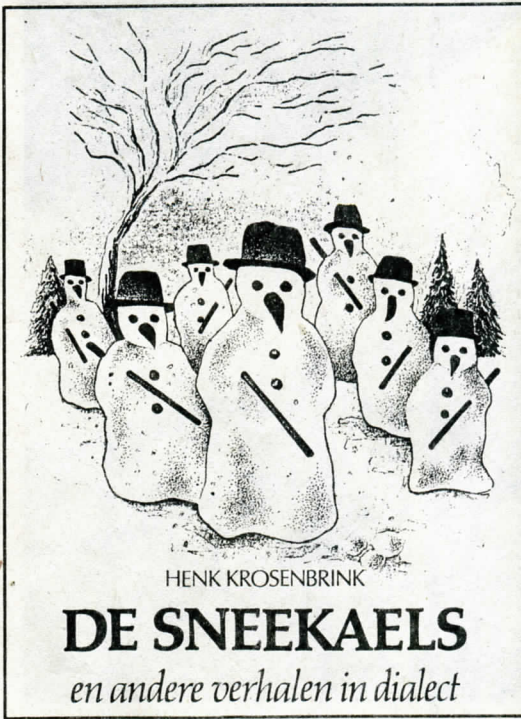
K VON DOAR N VLIEGER // k Von doar n vlieger / oald en scheurd / t teer pepier / allang verkleurd // ik heb m metnommen / touw deursneedn / en docht aan vroeger / heul laang leedn // wat ik verloor / hed mij bezeerd / morken weerom / mij alles weerd

De jeugd is hervonden, de zoektocht afgesloten. Maar zou de dichter -als dichter dan- niet meer gebaat geweest zijn bij een blijvende worsteling, een open einde naar de lezers toe?

Hoeveel pijn ondertussen het moeten loslaten van de jeugd kan doen, wordt tussen deze twee gedichten verteld. In dit 'verhaal' zijn *Zo diep os de zee*, *Troalies* (overstap naar een volgende levensfase, verbeeld door een verhuizing naar 't nije huus') heel lezenswaardig, evenals *Doe zigst ien mij*. *Utzicht* vind ik een mooi gedicht, maar ik kan het niet goed plaatsten in het geheel.

Misplaatst

De ode aan het vroegere Grijskerk is in dit verband wat misplaatst door zijn liedvorm, inclusief refreinen. Uit de bundel blijkt dat Meijer zich van poëtische hulpmiddelen (rijm, metrum en zelfs sonnetvorm) onnadrukkelijk weet te bedienen, en dan valt zo'n opvallende vorm uit de toon. En bovendien: hebben we nu nog steeds niet genoeg cliché-gedichten over het dorp van vroeger dat zo veranderd is?! De absolute tekst over dat onderwerp is wat mij betreft al door

HENK KROSENBRINK

DE SNEEKAELS

en andere verhalen in dialect

▲ Henk Krosenbrink is een van de belangrijkste Achterhoekse auteurs. Van zijn hand verscheen de verhalenbundel 'De Sneekaels.'

Jean Ferrat gemaakt (het bij ons door Wim Sonneveld bekende *Mijn dorp*); daar hoeft niks meer aan toegevoegd te worden.

De tweede afdeling heet *De grieze muur* en verhaalt van het ontnemen van uitzicht aan mensen; figuurlijk, verbeeld door het letterlijke. In dit gedeelte staan gedichten die poëtisch op ambachtelijke leest geschoeid zijn, maar misschien daarom een beetje minder boeiend zijn. Terwijl de inhoud goed is. Want bij een thematiek als in het eerste gedeelte vraag je je onwillekeurig af waar deze dichter het een volgende keer over zou moeten hebben. In 'De grieze muur' blijkt dat er achter de vorm ook een vent zit. *Visser*, *Schoaker* en *Tehuus* springen er positief uit.

Aansluiting

Are Meijer is niet bekend van eerdere publicaties. In Krödde bijvoorbeeld, heb ik nooit bijdragen van hem aangetroffen. Ik denk dat hij er goed aan doet zich aan te sluiten bij de andere Grunneger schrievers. En met hen het algemene spellingbeeld te volgen. Dat gemis aan contact met de Grunneger schrieverij wrekt zich namelijk ook door een zeer achterhaalde spelling, die afleidend en de poëzie bepaald geen goed doet. Een paar voorbeelden: loopm, vievmtwenneg, geboortekoardjes (met een d!), leevmsteekn, soavms, zwad. En leest u deze regels even: (...)

woar t gras vertrapt is hed er zitt
een d) niet vroagt (met een t) oft m
een lud (met een d) leeg kistje, sch
n steert van n viske leggn er nog

Schoolsheidrestanten

Ook moet Meijer -en hij niet alle-
volg wat aandacht besteden aan
van schoolsheidrestanten in zijn
euvel waar ik meer streektalss
trap. De schoolmeesters hebben
best op gedaan: 'groter dan'. In w
ook gewoon fout, maar het duikt
geschreven streektal. Meijer zeg
'mor hoger dan t Kraaienust'.
'Wat hij heur dee / was meer dan
konnen'. In plaats van 'dan' ha
kunnen staan. En wat te denken v
wis van liedn niks / noch van leed
storen mij.

Maar afgezien van die uiterli
mag de Groninger literatuur blij
al niet met veel schrijvers be
kwartier er een vertolker van di
En verder:

Staoren deur het stalraom, 43
chiel van den Heuvel, in het D
door Roel Reijntjes. Gecalligra
Schepershoes in Balloo voor f6,7
bestellen op giro 1181615. Aardig
maar een beetje een overbodig bo
den Heuvel spreekt voor zichzelf
van Roel Reijntjes is toch al no
zeker niet waar het op vertalen a
blijven bij Reijntjes woorden als
eer', 'faolen', 'offerande' en 'bl
overeind. En dan heb ik het bun
op één willekeurige plek openges
Van den Heuvel maar puur.

Voor de rechtgeaarde liefheb
taalliteratuur is er nog andere ko
goed stuk Achterhoeks! Meestal
de zuidelijke streken niet zo veel
verhalenbundel van Henk Kr
Sneekaels, is hierop een gunstig
Nou eens geen nostalgie, maar
dése tijd. Geen vrolijke verha
eens wat mis. Computergestuur
het vee in opstand komt, ruimt
ramp, kruisraketten, psycholog
over mensen tussen fantasie en
kortom, Krosenbrink zou in Gro
te beter kunnen gedijen. Hier en
jammer genoeg te uitvoerig, te v
afbreuk doet aan de spanning. E
kunnen gedachten niet gedach
Henk Krosenbrink ze neerschrij
neemt dat hij een van de belang
hoekse auteurs was, is en den
blijft. ISBN 90-70845-29-6. Uitg. I
burg, 1993; f23,50.

'L'ösloatn' (poëzie); auteur: Are Meijer
/boekhandel Hoekstra (?); Grijskerk,

4-2-94

naalde spelling van Are Meijer

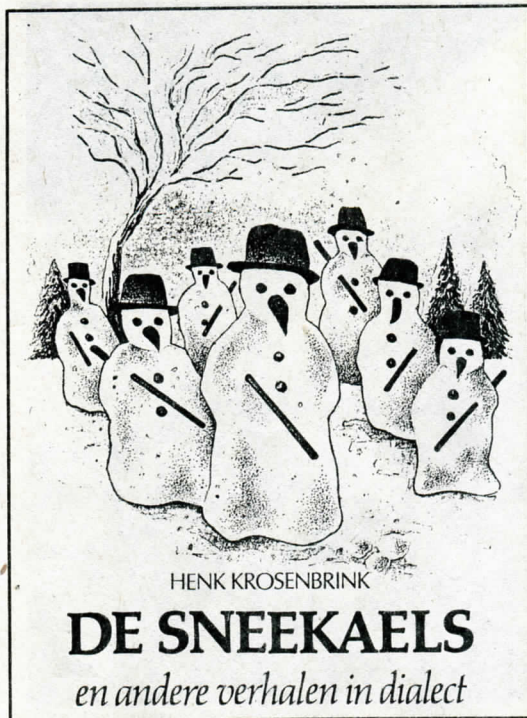
eft er een
en dichter
enbezorgde
En zich dat
probeert te
de gedich-

s de vlieger
De vlieger
rd door de

t of neegn /
de mooiste
r was mij /
gtekeer / ik
eling lezen

on doar n
er / allang
ouw deurs-
ng leedn //
en weerom
cht afgeslo-
r dan niet
vende wos-
s toe?
en loslaten
deze twee
n Zo diep os
volgende le-
ng naar 't
ls Doe zigt
dicht, maar
geheel.

s in dit ver-
m, inclusief
Meijer zich
metrum en
weet te be-
vorm uit de
nog steeds
et dorp van
olute tekst
eft al door

HENK KROSENBRINK

DE SNEEKAELS en andere verhalen in dialect

▲ Henk Krosenbrink is een van de belangrijkste Achterhoekse auteurs. Van zijn hand verscheen de verhalenbundel 'De Sneekaels.'

Jean Ferrat gemaakt (het bij ons door Wim Sonneveld bekende *Mijn dorp*); daar hoeft niks meer aan toegevoegd te worden.

De tweede afdeling heet *De grieze muur* en verhaalt van het ontnemen van uitzicht aan mensen; figuurlijk, verbeeld door het letterlijke. In dit gedeelte staan gedichten die poëtisch op ambachtelijke leest geschoeid zijn, maar misschien daarom een beetje minder boeiend zijn. Terwijl de inhoud goed is. Want bij een thematiek als in het eerste gedeelte vraag je je onwillekeurig af waar deze dichter het een volgende keer over zou moeten hebben. In *'De grieze muur'* blijkt dat er achter de vorm ook een vent zit. *Visser*, *Schoaker* en *Tehuus* springen er positief uit.

Aansluiting

Are Meijer is niet bekend van eerdere publikaties. In *Krödde* bijvoorbeeld, heb ik nooit bijdragen van hem aangetroffen. Ik denk dat hij er goed aan doet zich aan te sluiten bij de andere Grunnegerschrijvers. En met hen het algemene spellingbeeld te volgen. Dat gemis aan contact met de Grunneger schrijverij wreekt zich namelijk ook door een zeer achterhaalde spelling, die afleidt en de poëzie bepaald geen goed doet. Een paar voorbeelden: loopm, vievmtwenneg, geboortekoardjes (met een d!), leevmsteekn, soavms, zwad. En leest u deze regels even: (...)

woar t gras vertrapt is hed er zittn / hij hed (met een d) niet vraagt (met een t) oft mog (met een g) / een lud (met een d) leeg kistje, schilln en pittn / en n steert van n viske leggn er nog (...)

Schoolsheidrestanten

Ook moet Meijer -en hij niet alleen- in het vervolg wat aandacht besteden aan het uitbannen van schoolsheidrestanten in zijn Gronings, een euvel waar ik meer streektaalschrijvers op betrap. De schoolmeesters hebben er dan ook hun best op gedaan: 'groter dan'. In welk dialect dan ook gewoon fout, maar het duikt nogal eens op in geschreven streektaal. Meijer zegt bijvoorbeeld: 'mor hoger dan t Kraaienust'. Vergelijk ook: 'Wat hij heur dee / was meer dan troanen / aankonnen'. In plaats van 'dan' had hier beter 'as' kunnen staan. En wat te denken van 'noch' in: 'ik wis van liedn niks / noch van leed'? Zulke dingen storen mij.

Maar afgezien van die uiterlijke minpunten mag de Groninger literatuur blij zijn dat het toch al niet met veel schrijvers bedeelde Westerkwartier er een vertolker van die taal bij heeft!

En verder:

Staoren deur het stalraom, 43 verzen van Michiel van den Heuvel, in het Drents vertaald door Roel Reijntjes. Gecalligrafeerd. Bij Het Schepershoes in Balloo voor f6,75 of voor f8,65 te bestellen op giro 1181615. Aardig als cadeautje, maar een beetje een overbodig boekje, want Van den Heuvel spreekt voor zichzelf en het Drents van Roel Reijntjes is toch al nooit zo geweldig, zeker niet waar het op vertalen aankomt. Rustig blijven bij Reijntjes woorden als 'hiaoten', 'weler', 'faolen', 'offerande' en 'blek bij machte' overeind. En dan heb ik het bundeltje nog maar op één willekeurige plek opengeslagen. Geef mij Van den Heuvel maar puur.

Voor de rechtgeaarde liefhebber van streektaalliteratuur is er nog andere kost: lees eens een goed stuk Achterhoeks! Meestal verschijnt er in de zuidelijke streken niet zo veel bijzonders. De verhalenbundel van Henk Krosenbrink, *De Sneekaels*, is hierop een gunstige uitzondering. Nou eens geen nostalgie, maar verhalen van deze tijd. Geen vrolijke verhalen: er gaat nogal eens wat mis. Computergestuurde stallen waar het vee in opstand komt, ruimtevaart, milieuarmp, kruisraketten, psychologische verhalen over mensen tussen fantasie en werkelijkheid, kortom, Krosenbrink zou in Groningen of Drenthe beter kunnen gedijen. Hier en daar is zijn stijl jammer genoeg te uitvoerig, te wijds, wat soms afbreuk doet aan de spanning. Een enkele keer kunnen gedachten niet gedacht worden zoals Henk Krosenbrink ze neerschrijft. Wat niet wegneemt dat hij een van de belangrijkste Achterhoekse auteurs was, is en denklijk ook wel blijft. ISBN 90-70845-29-6. Uitg. Rabeling; Doeburg, 1993; f23,50.

'L'ösloatn' (poëzie); auteur: Are Meijer; uitg. Drukkerij /boekhandel Hoekstra (?); Grijskerk, 1993; geen ISBN.

4-2-94